

Nogle borgerlige Vaaben

tegnede af **Fr. Britze.**

Som oftere fremhævet er Brugen af Skjold og Hjelm i k k e noget adeligt Prærogativ. I adskillige borgerlige Slægter føres Vaaben af en anseelig Alder og i nøje Overensstemmelse med Heraldikens Regler. Forsyndelser mod disse forekommer imidlertid — ret naturligt — hyppigere for borgerlige Vaabens Vedkommende, end naar Talen er om Adelsmandens Skjold. For de borgerlige Familier har Vaabenet altid spillet en mindre fremtrædende Rolle. De Slægter derimod, som i dette ejede en Arv fra længst svundne Tider eller et Naadestegn, tildelt for Fortjenester af Fædrelandet, har dog i Reglen saa nogenlunde værnet om Vaabenets Brug og Udseende.

Det er ikke ved denne Lejlighed Meningen at forsøge paa at give nogen Redegørelse for de borgerlige Vaabens Forekomst eller Udvikling. Nogle Smaabemærkninger skal kun knyttes til hостаende Vaabenafbildninger.

Da de borgerlige Vaaben hovedsagelig har været benyttede i Signeter, er Farverne ofte det svage Punkt. Skraveringen mangler eller er ganske meningsløs, et Forhold som burde ændres. Indenfor Borgerslægterne ses ikke sjældent, at de enkelte Grene, endog nære Slægtninge, fører fra hverandre stærkt afvigende eller helt forskellige Vaaben. Et fælles Vaaben, heraldisk korrekt og saa nær som muligt det ældste i Slægten, bør sanktioneres af alle dennes Medlemmer. Der er vist neppe nogen Tvivl om, at der blandt de talrige borgerlige Vaaben fra det 17. og 18. Aarhundrede findes mange, der nu er gaaede i Glemmebogen, og som fortjente at optages igen enten af de vaabenløse Familier eller af de Familier, som i Tidens Løb har komponeret heraldisk slette, maaske ganske meningsløse »Vaaben«.

Fig. 1.

Som et Eksempel paa, at en borgerlig Slægt har antaget et nyt Vaaben, kan anføres, hvorledes Lærredskræmmer i Kjøbenhavn, en af Stadens 32 Mænd **H e r m a n W a l ö r** (død 1724), førte det smukke Vaaben, Fig. 1; — han forseglers saaledes i 1695 sit Testamente med et Signet med dette —, hans Søn, virkelig Etatsraad, Viceborgmester i Kjøbenhavn og Tilforordnet i Højesteret **J o h a n n e s V a l e u r** (født 1701, død 1771) antog imidlertid sin Morfader, Præsident i Kjøbenhavn, Konferensraad **J o h a n n e s C h r i s t e n s e n M e l-**

l e r s Vaaben (Fig. 2). Dette er siden stadig ført af hans Efterkommere¹). I dette Tilfælde er det Meller'ske Vaaben jo yderst heraldisk korrekt, de fleste vil dog vel finde, at Herman Walörs er smukkere?

I adskillige Familier findes Seglmærker, der med Held kunde omdannes til virkelige Vaaben. Tidsskriftets Læsere vil vide, hvorledes et saadant — Anders Sørensen Vedels — benyttes af en dansk adelig Familie, idet Børnene af den ved Patent af 1. Sept. 1826 i den danske Adelsstand ophøjede

Fig. 2.

Sekondløjtnant J e n s K r a f t D i n e s e n W e d e l ved Patent af 26. Febr. 1866 efter Ansøgning fik Tilladelse til at føre et efter Stamfaderen Anders Sørensen Vedels Bomærke dannet Vaaben i Stedet for det, som tildeltes dem ved det førstnævnte Patent.

Fig. 3 viser et saadant Bomærke, der indtegnet i et Skjold danner et aldeles korrekt Vaaben. Som Hjelmtegn kan altid de nationale Vesselhorn benyttes, hvis man da ikke, som sket er med dette Vaaben (Familien G a a r n ' s), ønsker at kombinere disse med et af Skjoldets Figurer.

Siden sidste Halvdel af det 18. Aarhundrede har Medlemmer af Familien G r a n d j e a n benyttet Segl, hvori ses en — hel eller halv — Kronhjort og en Trane, eller et af disse Dyr. I December 1912—Januar 1913 har 14 af Slægtens voksne mandlige Medlemmer i Stedet for de uheraldiske og varierende Segl, man tidligere har nøjedes med, vedtaget at føre de i Familien gennem ca. 150 Aar traditionelle Dyrefigurer paa virkelig heraldisk Maade: Skjoldet delt af Sølv, hvori en fra Delingen, bag et Træ fremspringende, halv naturligfarvet Kronhjort, og blaat, hvori en naturligfarvet Trane, støttende højre Ben mod en Søjle; paa Hjelmen en Hjortevie (Fig. 4).

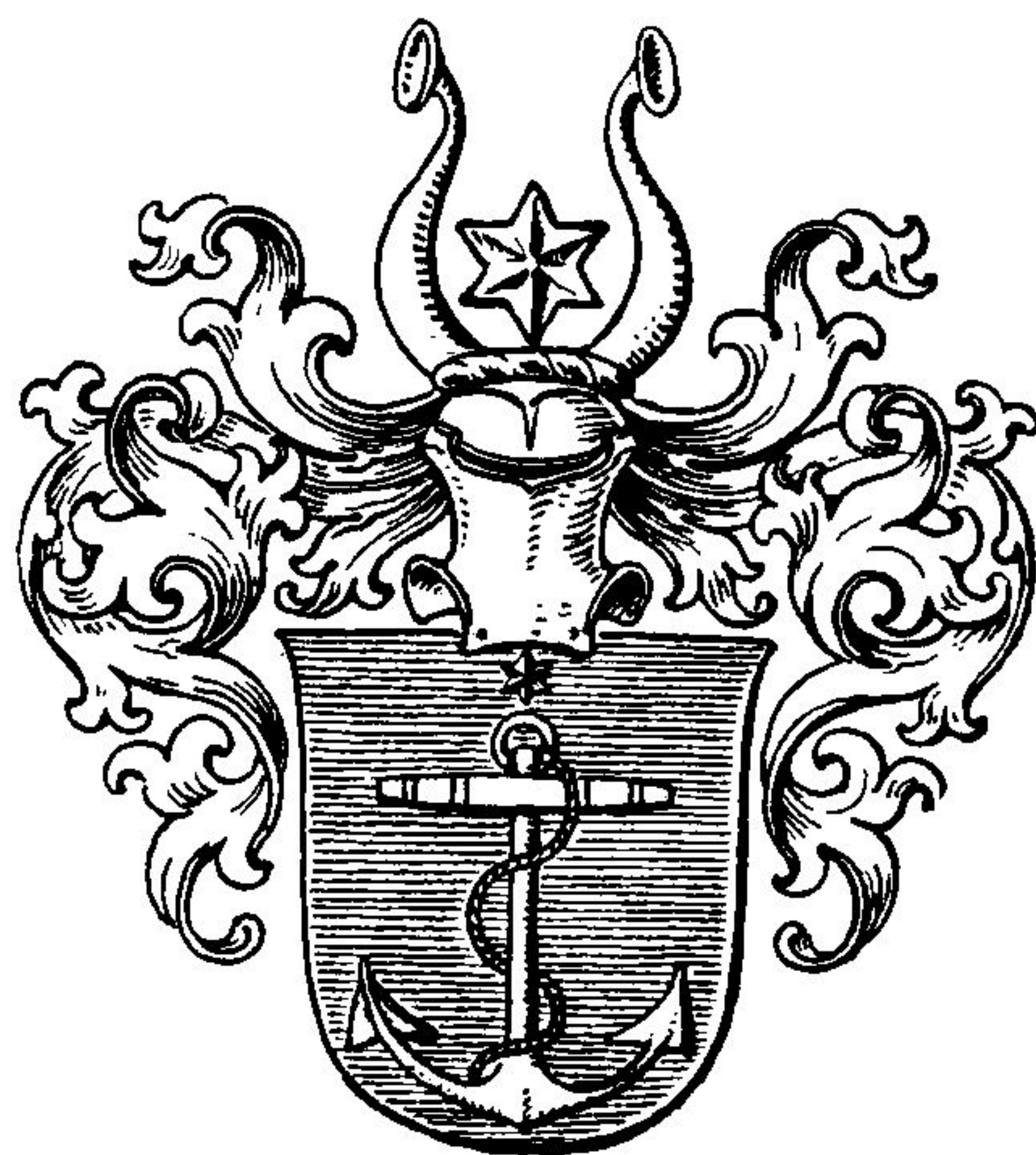
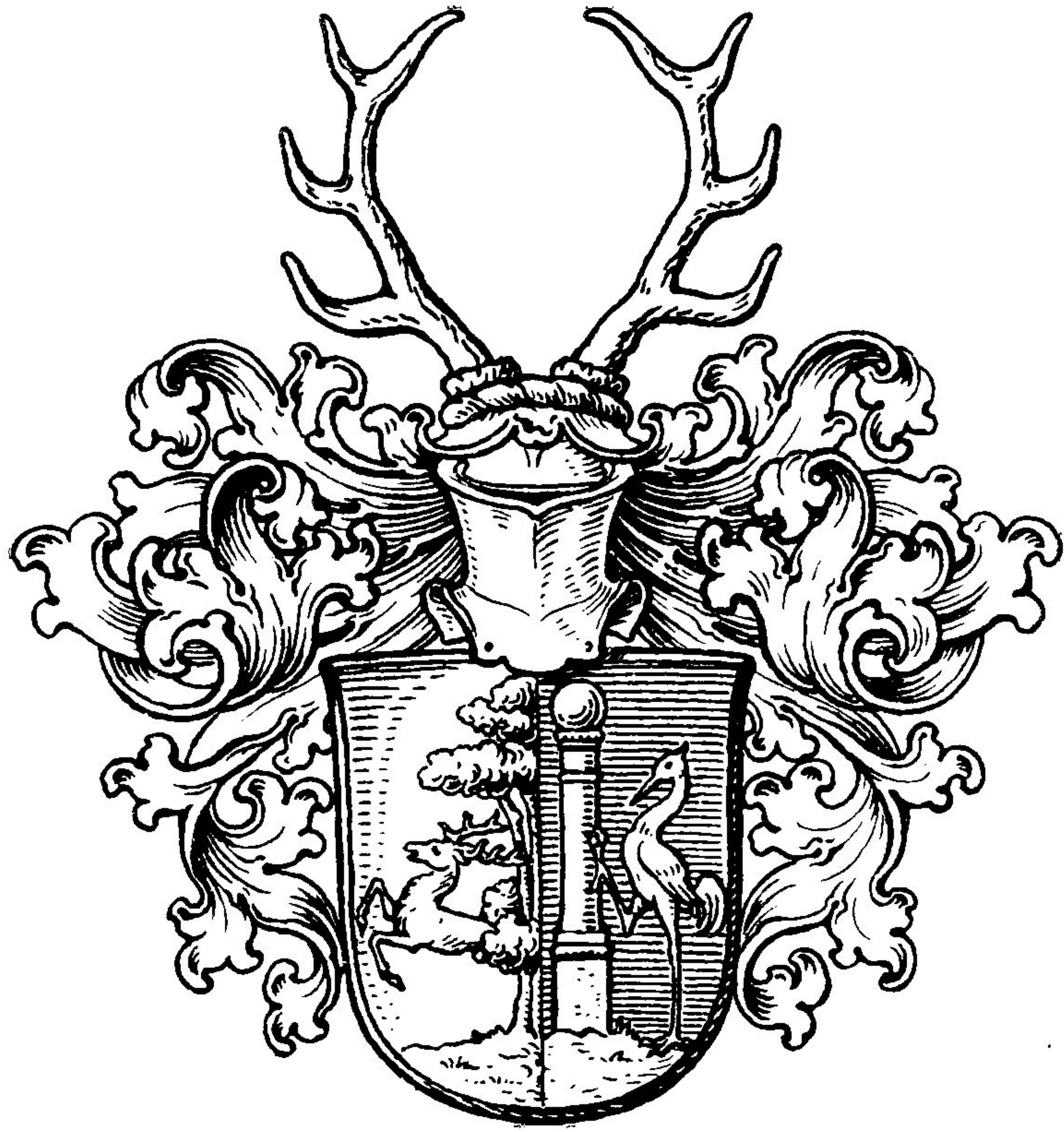
GAARN

Fig. 3.

Tidsskriftet bringer endvidere her Afbildninger af Slægten G l a h n ' s Vaaben: et af Sølv og blaat delt Skjold, hvorover en Sol med et Øje, som egentlig burde være af modsat Farve, paa Hjelmen en lignende Sol (Fig. 5)²) og endelig af det Vaaben, der

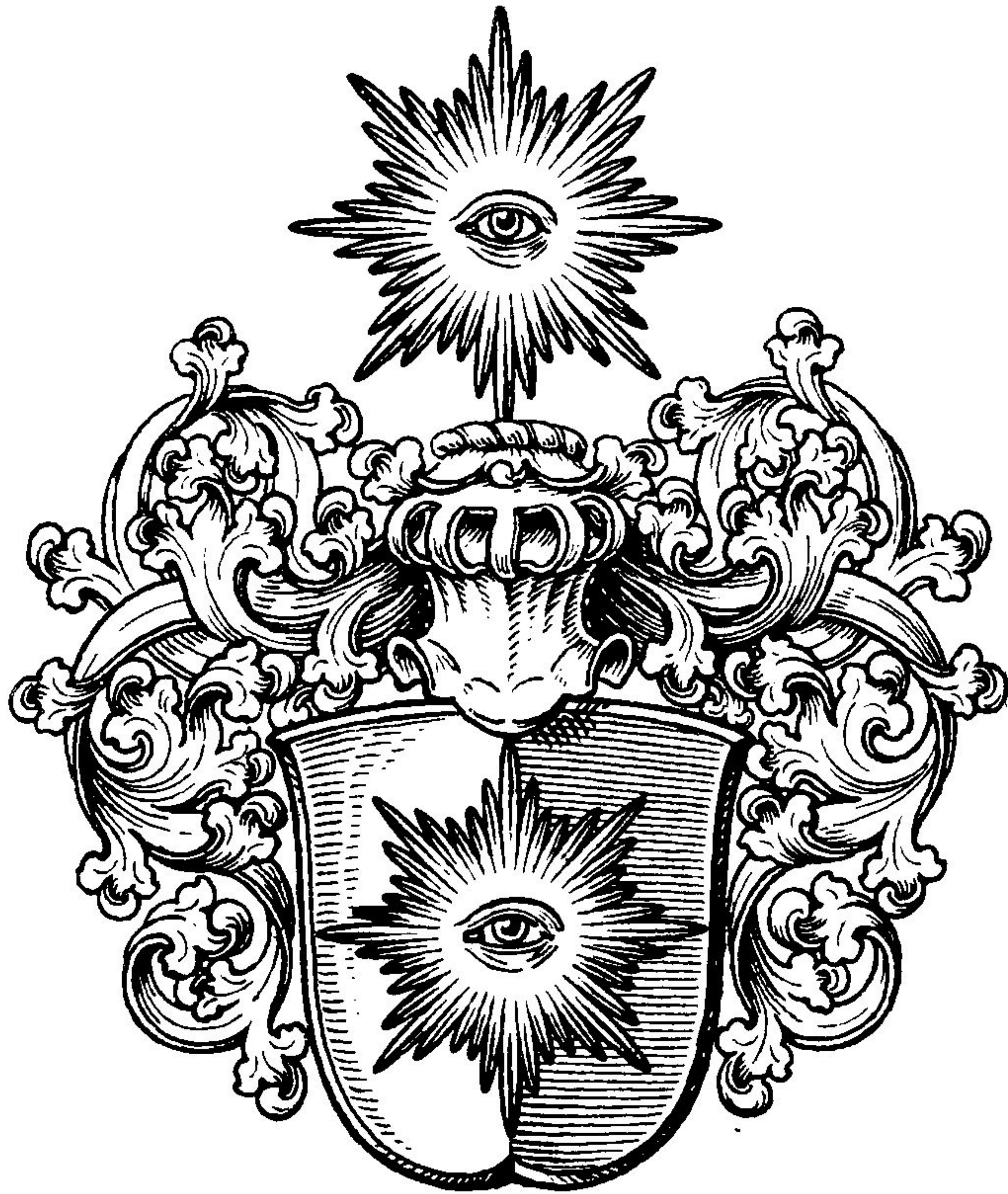
¹) P. B. Grandjean: Meddelelser om Herman Walör og Johannes Valeur, Kbhvn. 1915.

²) P. B. Grandjean: Familien Glahn's Slægtbog, Kbhvn. 1906 og Th. Hauch-Fausbøll: Slægthaandbogen, pag 250.

GRANDJEAN

Fig. 4.

GLAHN

Fig. 5.

førtes af de tre kendte Godsejere, Formand for det danske Hede-
selskab, Kammerherre, Hofjægermester *F e r d i n a n d M o u r i e r -*
P e t e r s e n (født 1825, død 1898) til Rugaard, Frydensberg og
Ry Nørreskov, Etatsraad *A d o l f M o u r i e r - P e t e r s e n*
(født 1826, død 1912) til Edelsborg og Folketingsmand *C h r i s t i a n*
M o u r i e r - P e t e r s e n (født 1828, død 1903) til Gammel og Ny
Ryomgaard og Marienhof. De tre Brødres Sønner fører stadig det
samme Vaaben: Skjoldet delt fra højre til venstre af en Strøm,

MOURIER-PETERSEN

Fig. 6.

i øverste Felt en seksoddet Stjerne, i nederste et Morbærtræ, paa
Hjelman en Sol mellem en Ørneflugt¹⁾. Naar Strømmen som hidtil
i Signeter er vandret skraveret, altsaa blaa, vil det ikke være muligt
at finde Farver til de to Felter. Er Strømmen derimod Sølv, kan
øverste Felt passende være blaat, nederste rødt, i saa Fald Stjernen
Guld og Træet naturlig farvet; Hjelmtegnets Farver bør helst være
Guld for Solens, Naturfarve for Ørneflugtens Vedkommende.
Vaabenet er her forsøgsvis skraveret paa denne Maade (Fig. 6).
Det var ønskeligt, om Familien for Fremtiden vilde overholde
denne Farvelægning.

Vaabentegningerne Fig. 1—2 er kopierede efter originale Segl,
Fig. 3—6 tegnede med forskellige Segl som Mønster.

Poul Bredo Grandjean.

¹⁾ Slægthaandbogen.